

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 198/2018-66

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. René Hudzovič, s. r. o., Štefánikova trieda 49, Nitra, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Reného Hudzoviča, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 56/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 56/2002 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 56/2002 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e Okresný súd Nitra p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 585,76 € (slovom päťstoosemdesiatpäť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s. r. o., Štefánikova trieda 49, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2018 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 56/2002 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu s'ťažnosti a k nej pripojených príloh vyplynulo, že s'ťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalovaného v namietanom konaní, v ktorom si žalobcovia uplatňujú viaceré nároky na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla smrťou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade) v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zaviniť 7. júla 1999 s'ťažovateľ. O nároku, ktorý predstavovali náklady spojené s pohrebom, okresný súd právoplatne rozhodol rozsudkom sp. zn. 15 C 56/2002

zo 6. mája 2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 19/2009 z 25. júna 2009 tak, že návrh v tejto časti zamietol. O žalobcami uplatnenej nemajetkovej ujme v peniazoch okresný súd právoplatne rozhodol rozsudkom sp. zn. 15 C 56/2002 zo 16. marca 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 147/2010 z 29. novembra 2011 tak, že žalobe vyhovel a uložil sťažovateľovi zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 13 277,57 € a žalobcom v 2. a 3. rade každému po 9 958,18 €, v časti úrokov z omeškania žalobu zamietol. O náhrade nákladov na výživu pozostalých okresný súd rozhodol rozsudkom z 15. marca 2013 tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 86 173,04 €, žalobcovi v 2. rade sumu 1 311,93 € a žalobcovi v 3. rade sumu 1 733,01 € s úrokmi z omeškania, a zároveň doplnčiacím rozsudkom rozhodol o povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobcom pozostalostnú úrazovú rentu. Krajský súd uznesením sp. zn. 7 Co 767/2015 z 28. apríla 2017 predmetný rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd vyhlásil ďalšie meritórne rozhodnutie 27. apríla 2018, ktorým žalobu žalobcov zamietol. Predmetný rozsudok bol sťažovateľovi doručený 9. mája 2018.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v postupe okresného súdu v namietanom konaní sa vyskytlo viacero období, keď bol okresný súd nečinný alebo konal neefektívne, ktoré sťažovateľ v sťažnosti podrobne opísal. Súčasne zdôraznil, že konanie na súde prvej inštancie trvá viac ako 16 rokov bez právoplatného skončenia vecí, čím došlo k porušeniu ním označených práv, a to aj za situácie, že v predmetnej veci bolo zatiaľ neprávoplatne rozhodnuté, čo však nemôže byť považované za dostatočnú nápravu porušených práv sťažovateľa. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá opakovane zastáva názor, že je potrebné hodnotiť celkovú dĺžku namietaného konania, ako aj zohľadňovať skutočnosť, že prierahy v konaní sa môžu vyskytnúť i po vyhlásení rozhodnutia.

4. Z hľadiska posúdenia relevantných kritérií, ktoré ústavný súd hodnotí pri posudzovaní existencie prierahov v konaní, sťažovateľ uviedol, že

a) vec nemožno považovať za zložitú, pretože právna úprava v tejto veci aplikovateľná je jednoduchá a bez zmien už niekoľko desaťročí, nič v konaní nesignalizuje skutkovú alebo právnu náročnosť,

b) sťažovateľ neprispel k dĺžke konania spôsobom, ktorý by mu mohol byť vytknutý, v konaní bol aktívny,

c) v postupe súdov sa vyskytlo niekoľko období nečinnosti a neefektívnej činnosti,

d) význam sporu pre sťažovateľa je značný, keďže v konaní vystupuje ako žalovaný už 16 rokov, sú voči nemu uplatňované nároky v značnej výške, ktorých splnenie bude mať vplyv na jeho ďalší život.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„1. Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/56/2002 porušil právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované čl. 48 ods. 2 ústavy SR a právo, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

2. Okresnému súdu Nitra prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/56/2002 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva peňažná suma vo výške 18 000,- € ako primerané finančné zadosťučinenie, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

6. Sťažovateľ súčasne vyhlásil, že súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania v tejto veci.

7. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 198/2018-21 z 30. mája 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

zo dňa 15.03.2013 a zároveň rozhodol o pozostalostnej úrazovej rente, ktorý rozsudok bol uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 7 Co/767/2015-1149 zo dňa 28.04.2017 zrušený. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nariadil vykonať potrebné dokazovanie, ujasniť si čo ešte zostalo predmetom sporu a následne vo veci rozhodnúť. Po vykonaní dokazovania súd na pojednávaní dňa 27.04.2018 opätovne rozhodol o nároku na náhradu nákladov na výživu pozostalých žalobcov tak, že žalobu zamietol. Rozhodnutie nie je právoplatné, nakoľko aj voči nemu bolo podané odvolanie. Spis sp. zn. 15 C/56/2002 má v súčasnosti už viac ako 1200 strán, z čoho je zrejmé, že vo veci prebiehalo rozsiahle dokazovanie. Súd vo veci vytyčil celkom 23 pojednávaní, vypočúval strany konania, svedkov, znalcov, zabezpečoval potrebné listinné doklady, nariadil znalecké dokazovanie. Taktiež rozhodoval o návrhu na oslobodenie od zaplatenia súdnych poplatkov, o priznaní znalečného a opakovane o pripustení zmeny petitu, keďže žalobcovia v priebehu konania viackrát krát menili predmet konania. Súd v merite veci rozhodol celkom päť krát, pričom voči každému rozhodnutiu bolo podané odvolanie, takže spis bol doposiaľ štyri krát predkladaný odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní voči rozsudku a predkladaný bol aj z dôvodu odvolania voči rozhodnutiu súdu vo veci oslobodenia od zaplatenia súdneho poplatku a voči rozhodnutiu o priznaní znalečného, čo taktiež ovplyvnilo dĺžku konania. Možno konštatovať, že spory tohto druhu patria medzi zložité a časovo náročné, pretože si vyžadujú rozsiahle dokazovanie a v danom prípade o to viac, že v priebehu konania žalobcovia postupne rozširovali predmet konania.

Z chronológie úkonov vo veci vyplýva, že súd v zásade konal plynulo a v časových intervaloch zodpovedajúcich pracovnej zaťažnosti sudcu, ktorý vo svojom oddelení vybavuje celkom cca 600 nevybavených a 363 nerozhodnutých vecí. V postupe sudcu som však zistila dlhšie trvajúce obdobie nečinnosti a to od 16. 10. 2013 do 09.02.2015, kedy podľa úradného záznamu sudcu zo dňa 15.10.2015, bol predmetný spis pripojený ku konaniu vedenému pod sp. zn. 14 C/148/2013 a druhý zväzok predmetného spisu bol omylom založený v spise sp. zn. 15 C/96/2002, čím vznikol zbytočný priedah v rozsahu viac ako 15 mesiacov. Celkovú dĺžku konania však ovplyvňoval najmä rozsah dokazovania vo veci, vrátane znaleckého dokazovania /vypracované boli tri znalecké posudky/, výsluchu viacerých svedkov, znalcov a potreby oboznamovať sa s množstvom listinných dôkazov. Tieto okolnosti, súvisiace s vykonávaným dokazovaním, však nemožno považovať za

prieťahy v konaní. Z dôvodu predkladania spisu Krajskému súdu v Nitre na rozhodnutie o podaných odvolaniach sa spis sp.zn. 15 C/56/2002 nachádzal na odvolacom súdu spolu v dĺžke 72 mesiacov, čo predstavuje dobu 6-tich rokov.

Postup súdu, ktorý vykazuje znaky zdlhavosti, avšak bol vyvolaný potrebou rozsiahleho dokazovania, nepovažujem za zbytočné prieťahy, pretože súvisia s vykonávaním dokazovania, ktoré bolo nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Za zbytočné prieťahy možno považovať iba obdobie od 16. 10. 2013 do 09.02.2015, kedy bol spis zbytočne ponechaný po dobu 15 mesiacov v inom spise.

Na doplnenie považujem za potrebné uviesť, že na celkovú dĺžku konania mali vplyv aj okolnosti spočívajúce v neprimeranej zaťažnosti sudcu, ktorý vybavuje vo svojom oddelení cca 600 vecí, ako aj dlhodobú personálnu poddimenzovanosť Okresného súdu Nitre, ktorý je súdom v sídle krajského súdu, kde sme minimálne od roku 2015 nemali naplnený stav sudcov, potrebný na zabezpečenie riadneho výkonu súdnictva. I keď je nepochybné, že tieto okolnosti nemôžu byť na ťarchu strán konania, treba uviesť že nie sú spôsobené zlou organizáciou práce súdu, pretože na súde v sídle krajského súdu je odchod sudcov na súd vyššieho stupňa častý a bežný, pričom za odchádzajúcich sudcov nemáme zabezpečenú okamžitú náhradu, preto sa veci z ich oddelení prerozdeľujú ostatným sudcom, ktorí sú tak ešte viac zaťažení pridelením väčšieho množstva ďalších už rozpojdnávaných vecí, čo má za následok narušenie plynulosti konania a nemožnosť vybavovať všetky veci rýchlo a bez zbytočných prieťahov.

Rozhodnutie o predmetnej sťažnosti ponečávam na úvahe Ústavného súdu SR, pričom dávam do pozornosti, že na Ústavnom súde SR prebieha aj ďalšie konanie týkajúce sa veci sp. zn. 15C/56/2002, vedené pod sp. zn. II.ÚS 174/2018, v ktorom bolo namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to na základe sťažnosti, ktorú podali žalobcovia

██████████, zastúpení advokátkou JUDr. Gabrielou Košudovou, Svätoplukovo námestie 3, Nitra. K vyjadreniu súdu zo dňa 19.06.2018 k uvedenej ústavnej sťažnosti bolo pripojené aj vyjadrenie zákonného sudcu, prehľad úkonov vo veci i spis sp. zn. 15 C/56/2002.“

10. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu doručenom ústavnému súdu 20. augusta 2018 uviedol:

«Skutočnosti uvedené v cit. vyjadrení Okresného súdu Nitra nepovažujem za právne relevantné, naviac mnohé zo skutočností, ktoré Okresný súd Nitra (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) vo svojom vyjadrení uvádza, sú nepresné, niektoré dokonca nepravdivé.

Nemôžem súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, keď tento vo svojom vyjadrení uvádza, že v predmetnej veci ide o skutkovo a právne zložitý spor. V prejednávanej veci ide o spor o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré nároky sú uplatňované na základe právne významnej skutočnosti, ktorou bola smrť právneho predchodcu žalobcov pri dopravnej nehode. Spory takéhoto charakteru patria medzi bežnú agendu súdov, žiaľ, spory uvedeného charakteru sa vyskytujú často. Právna úprava náhrady škody ako i náhrady nemajetkovej ujmy je jednoduchá a prakticky bez akýchkoľvek zmien aplikovaná už desaťročia. Ani zo skutočnosti, že predmetom konania boli viaceré nároky viacerých žalobcov (ide o manželku obete dopravnej nehody a jej dve deti) nemožno vyvodiť právnu a ani skutkovú zložitost' veci.

Okolnosť, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vytyčil až 23 pojednávani, nemôže byť ospravedlňujúcou skutočnosťou, že predmetný spor trvá už viac ako 16 rokov, naopak, podľa môjho názoru svedčí o neefektívnej činnosti súdu prvej inštancie. Tvrdenie súdu prvej inštancie v jeho vyjadrení, že súd v merite veci rozhodol celkom 5x a že proti každému rozhodnutiu bolo podané odvolanie možno považovať za pravdivé, avšak i táto skutočnosť nesvedčí o ničom inom, len o nekvalifikovanom a neefektívnom postupe súdu v prejednávanej veci. Je nutné dodať, že rozhodnutia súdu prvej inštancie vydané v merite veci boli odvolacím súdom v 4 prípadoch zrušené, v niektorom výroku zmenené. Tiež je nutné vziať na zreteľ skutočnosť, že súd prvej inštancie vydal v predmetnej veci množstvo nemeritórnych rozhodnutí, z ktorých značná časť z dôvodu ich vecnej nesprávnosti bola odvolacím súdom zrušená. Takýto postup súdu prvej inštancie nemožno hodnotiť ináč ako nekvalifikovaný a neefektívny.

Ako som už uviedol, nemôžem akceptovať názor Okresného súdu v Nitre, že spory tohto druhu patria medzi zložité a časovo náročné. I keby išlo o časovo náročný spor, tak v takomto prípade by konanie malo byť skončené najneskôr do 5 rokov a v žiadnom prípade

nie je odôvodnené, aby konanie v takejto veci nebolo právoplatne skončené ani po 16 rokoch od jeho začatia.

V žiadnom prípade nemôžem akceptovať tvrdenie súdu prvej inštancie, že súd v prejednávanej veci konal plynulo. Takéto tvrdenie nemožno hodnotiť ináč ako účelové a motivované snahou vyviniť sa zo zodpovednosti za vznik neodôvodnených prietahov v konaní. Nie je pravdou, že by v prejednávanej veci bolo len jedno dlhšie trvajúce obdobie nečinnosti a to od 16.10.2013 do 9.2.2015. V predmetnej veci sa vyskytlo viac období nečinnosti, ktoré som popísal na str. 3-5 svojej sťažnosti zo dňa 11.5.2018 a vzhľadom k tomu, že nepovažujem za hospodárne tieto obdobia nečinnosti znovu na tomto mieste uvádzať, tak v tejto súvislosti odkazujem na obsah mojej sťažnosti z 11.5.2018, konkrétne na jej str. 3-5.

Ani skutočnosť, že vec prejednávajúci sudca vo svojom oddelení vybavuje cca 600 nevybavených a 363 nerozhodnutých vecí nie je ospravedlňujúcou, naopak, som toho názoru, že i táto skutočnosť potvrdzuje, že súd i v prejednávanej veci nekonal efektívne.

Neprimeraná zaťaženosť sudcu a ani dlhodobá personálna poddimenzovanosť Okresného súdu Nitra nemôže byť na ťarchu strany sporu.

S poukazom na vyššie uvedené navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol spôsobom, aký je uvedený v petite mojej sťažnosti zo dňa 11.5.2018.»

Sťažovateľ súčasne vyhlásil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a uplatnil si trovy právneho zastúpenia za tri úkony právnej služby v celkovej výške 585,76 € s DPH.

11. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

13. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia jeho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v jeho právnej veci.

14. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez

zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

18. Preskúmaním doterajšieho priebehu namietaného konania pred okresným súdom ústavný súd zistil, že ide o konanie o náhradu škody na zdraví spôsobenej sťažovateľom pri dopravnej nehode právneho predchodcovi žalobcov, ktoré tvorí bežnú časť civilnoprávnej agendy všeobecných súdov, pričom k tejto problematike existuje rozsiahla a v zásade ustálená judikatúra. Ústavný súd preto nepovažuje prerokúvanú vec za právne zložitú. Zo skutkového hľadiska ústavný súd zastáva názor, že ide o vec, ktorú možno považovať za fakticky zložitú (najmä z dôvodu potreby vykonať znalecké dokazovanie znalcami z viacerých vedných odborov, ako aj potreby zabezpečiť väčšie množstvo listinných dôkazov a vykonať výsluchy). Ústavný súd zároveň ale konštatuje, že faktická zložitosť veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že ani po uplynutí šesťnástich rokov nie je právoplatne rozhodnuté o všetkých nárokoch žalobcov uplatnených v žalobe.

19. Druhé kritérium, ktoré sa analyzuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu označených práv, ktorých

porušenie sťažovateľ namieta, je jeho správanie. Ústavný súd konštatuje, že k priet'ahom v danom súdnom konaní sťažovateľ v procesnom postavení žalovaného neprispel.

20. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 15 C 56/2002 vyplýva, že v doterajšom priebehu napadnutého konania sa vyskytlo obdobie neodôvodnenej nečinnosti, ktoré uznáva vo svojom vyjadrení k sťažnosti aj predsedníčka okresného súdu. Doterajší priebeh napadnutého konania je ale podľa názoru ústavného súdu poznamenaný najmä neefektívnou činnosťou okresného súdu. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že všetky rozsudky okresného súdu museli byť úplne alebo čiastočne zrušené odvolacím súdom pre ich nepreskúmateľnosť, absenciu kvalifikovaného a dostatočného odôvodnenia, nedostatkov v zistení skutkového stavu, ako aj v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia jednotlivých nárokov uplatnených žalobcami. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol prvýkrát rozsudkom z 27. júla 2004, ktorým žalobe čiastočne vyhovel, v časti ju zamietol a súčasne medzitýmny rozsudkom určil, že nárok žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy je opodstatnený. Konanie v časti o sumu 2 934,10 Sk zastavil. Na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 7 Co 162/2006 z 31. mája 2007 bol predmetný rozsudok zrušený s výnimkou výroku o zastavení konania. V poradí druhým rozsudkom okresný súd vyhovel žalobe žalobcov týkajúcej sa uplatnených nákladov na výživu a v časti nároku na náhradu nákladov spojených s pohrebom žalobu zamietol. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 19/2009 z 25. júna 2009 bol uvedený rozsudok okresného súdu zrušený s výnimkou zamietavého výroku. Tretím rozsudkom okresný súd rozhodol o povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy s úrokmi z omeškania a o náhrade trov konania. V spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 147/2010 z 29. novembra 2011 nadobudol právoplatnosť výrok o náhrade nemajetkovej ujmy, v časti priznaných úrokov z omeškania krajský súd žalobu zamietol a vo výroku o náhrade trov konania zrušil. Štvrtý rozsudok okresného súdu z 15. marca 2013, ktorým vyhovel nároku žalobcov na náhradu

nákladov na výživu pozostalých, bol zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Co 767/2015 z 28. apríla 2017. Posledné meritórne rozhodnutie okresného súdu, ktorým žalobu zamietol, bolo vyhlásené 27. apríla 2018. Proti uvedenému rozhodnutiu bolo podané odvolanie, teda dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

21. Zohľadňujúc doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania (šestnásť rokov), neefektívny postup okresného súdu, predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa, ale i skutočnosť, že ide o fakticky zložitejšie konanie, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré boli spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou, ako aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

22. Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto priet'ahy, ústavný súd s odkazom na svoju ustálenú judikatúru (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) neakceptoval. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôžu byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

23. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi, keďže vec nie je dosiaľ právoplatne skončená, ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval finančné odškodnenie v sume 18 000 €, ktoré odôvodňoval neprimerane dlhým trvaním súdneho sporu, v ktorom ide o uplatňovanie vysokých nárokov žalobcov voči sťažovateľovi, čo mu spôsobuje značnú neistotu a finančne ho nadmerne zaťažuje.

27. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť a nesústredenú činnosť, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, dôvody, na základe ktorých žiada priznať finančné zadosťučinenie, skutočnosť, že okresný súd vo veci samej už čiastočne rozhodol, a všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

28. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

29. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky v celkovej sume 585,76 € s DPH. Za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia sťažovateľa, písomné podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) patrí právnomu zástupcovi sťažovateľa za každý úkon právnej služby odmena vo výške 153,50 € spolu s paušálnou náhradou 9,21 €, čo predstavuje sťažovateľom požadovanú sumu 585,76 € s DPH, keďže právny zástupca je platcom DPH (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

30. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku).

31. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2018